

บทที่ 4

ประวัติ วปอ .

ประวัติความเป็นมาของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เริ่มขึ้นภายหลังเมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลงแล้ว ทั้งนี้ ภายที่รัฐบาลในสมัยนั้น ได้เล็งเห็นและตระหนักอยู่เสมอว่า การป้องกันและการรักษาความมั่นคงของประเทศนั้นความจริงหาได้เป็นหน้าที่ของทหารแต่ฝ่ายเดียวไม่ หากแต่เป็นหน้าที่ที่จะต้องร่วมมือและประสานงานกันระหว่างข้าราชการทุกฝ่าย จากกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ตลอดจนประชาชนชาติและทรัพยากรทั้งปวงของชาติก็จะต้องนำเข้ามาบรรจุอยู่ในแผนกการป้องกันประเทศด้วย

เพื่อจะให้แผนกการป้องกันประเทศและการเตรียมสรรพกำลัง ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพบังเกิดผลอย่างดีที่สุด เฉพาะอย่างยิ่งในยามฉุกเฉิน และเพื่อจะดำรงไว้ซึ่งความสงบและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง กระทรวงกลาโหมจึงได้รับมอบภารกิจให้สถาปนาสถาบันการศึกษาชั้นสูงสุดขึ้น เพื่อประสานวิทยากรให้แก่ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ทั้งฝ่ายทหาร และพลเรือน ปรารถนาให้ถือว่าการส่งเสริมความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันฉันมิตร และความเข้าใจในหน้าที่ราชการระหว่างข้าราชการของกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ นั้น มีความสำคัญเป็นพิเศษ รวมทั้งให้มีหลักประกันว่าจะสามารถร่วมมือประสานงานกันได้อย่างแน่นแฟ้นในทุกโอกาสที่ทางราชการเรียกร้องอีกด้วย

โครงการสถาปนาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ได้เริ่มขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2492 ภายใต้อำนวยการของ พลเอก หลวงหาญสงคราม เสนาธิการกลาโหม ในสมัยนั้น และได้มีการรับช่วงดำเนินการสืบต่อกันโดยลำดับในสมัย พลเอก เดช เดชประดิษฐ และ พลเอก จีร วิจิตสงคราม เป็นเสนาธิการกลาโหม อย่างไรก็ดี กาลเวลาได้ล่วงเลยมาจนกระทั่ง

วันอาทิตย์ที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2496 จึงได้มีการวางศิลาฤกษ์ก่อสร้างอาคารสถานศึกษาขึ้นทางด้านหลังของกระทรวงกลาโหม เมื่อวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรมีอาคารสถานศึกษาเป็นสัดส่วน โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2497 และ พ.ร.บ. ว่าด้วยการป้องกันราชอาณาจักร ได้ประกาศใช้เป็นทางราชการในปี พ.ศ. 2498 แล้วจึงได้เปิดการศึกษาขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อ วันที่ 14 กรกฎาคม ปีเดียวกัน

ผู้บัญชาการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรคนแรกได้แก่ ฯพณฯ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ในฐานะที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นผู้บัญชาการฯ และมี พลเอก จีระวิชุดสงคราม เสนาธิการกลาโหม ในสมัยนั้นเป็นรองผู้บัญชาการฯ ส่วนผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรคนแรกได้แก่ พลโท สุรพล สุรพลพิเชษฐ์ สำหรับท่านผู้นี้เป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจัดตั้งวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรมาแต่แรก ตั้งแต่สมัย พลเอก หลวงหาญสงคราม ดำรงตำแหน่งเป็นเสนาธิการกลาโหม ในระหว่างปี พ.ศ. 2498 ถึง 2503 วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรเปิดการศึกษาเพียงปีเว้นปี แต่ต่อมาหลังจากนั้นได้เปิดการศึกษาต่อเนื่องกันเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้โดยได้มีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรและระเบียบวิธีดำเนินการศึกษาในแต่ละปีการศึกษาให้เหมาะสมกับกาลสมัยอยู่เสมอ

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรได้เปิดให้การศึกษาอยู่ ณ อาคารสถานศึกษาด้านหลังกระทรวงกลาโหม จนถึง พ.ศ. 2509 เนื่องจากอาคารสถานศึกษาดังกล่าวเป็นอาคารสถานที่ราชการที่ใช้ร่วมกันอยู่กับส่วนราชการต่าง ๆ ของกองบัญชาการทหารสูงสุด จึงคับแคบไม่สะดวกแก่การปฏิบัติราชการ ดังนั้นรัฐบาลจึงอนุมัติงบประมาณให้ก่อสร้างอาคารขึ้นใหม่เป็นเอกเทศ ณ ที่ตั้งปัจจุบันบริเวณกิโลเมตรที่ 7 ถนนวิภาวดีรังสิต เขตห้วยขวาง อาคารหลังใหม่นี้ได้ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ โดย ฯพณฯ จอมพล ถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรีสมัยนั้น เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2509 เวลา 1409 ครั้งก่อสร้างอาคารใหม่ใกล้จะเสร็จสมบูรณ์ตามแบบซึ่งสามารถจะใช้ราชการ

ได้แล้ว วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรจึงได้ย้ายมาจัดการศึกษา ณ ที่แห่งใหม่นี้ตั้งแต่วันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2510 และได้ทำพิธีเปิดอาคารใหม่หลังปัจจุบันเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2510

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรได้ผลิตผู้สำเร็จการศึกษาออกไปแล้วรวม 33 รุ่น จำนวน 2334 คน และหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน อีก 3 รุ่น จำนวน 174 คน

มีผู้อำนวยการวิทยาลัยฯ ตั้งแต่เปิดการศึกษาจนถึงปัจจุบัน 14 คน เรียงลำดับดังต่อไปนี้คือ

1. พลโท สุรพล สุรพลพิเชษฐ์
2. พลโท ทักษ์ เสรีวงศ์ ณ อยุธยา
3. พลเอก บริบูรณ์ จุลละจาริตต์ (ขณะดำรงยศพลโท)
4. พลโท เฉลิม มหัทธนานนท์
5. พลโท เขวง ยังเจริญ (ขณะดำรงยศพลโท)
6. พลเอก เลิศรบ สัตบุตร์ (ขณะดำรงยศพลโท)
7. พลเอก หิรัญ ครุฑเวช (ขณะดำรงยศพลโท)
8. พลโท นवल หิณชิระนันท์
9. พลเอก อัจ ชานันกรบ (ขณะดำรงยศพลโท)
10. พลโท สัมพันธ์ กลิ่นเฟื่อง
11. พลโท นิสัย ราบเงิน
12. พลเอก ทาเนียบ ทับมณี (ขณะดำรงยศพลโท)
13. พลเอก ศิริินทร์ รุกปล้ำ (ขณะดำรงยศพลโท)
14. พลโท อนันต์ บำรุงพฤกษ์
15. พลโท นิยม สันสนาคม ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกัน
ราชอาณาจักร สถาบันวิชาการ
ป้องกันประเทศ คนปัจจุบัน

ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันแห่งนี้ไปแล้ว ล้วนแต่เป็นผู้ที่เคย และดำรงตำแหน่งสูงปฏิบัติหน้าที่สำคัญ ๆ ของรัฐบาล มีบทบาทร่วมในการ รักษาความมั่นคงแห่งชาติเป็นอย่างมากดังนั้น วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ จึงเป็นที่ประจักษ์และได้รับความนับถือในเกียรติคุณและความสำคัญอยู่โดยทั่วไป

การแบ่งส่วนราชการและหน้าที่ของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

ภารกิจ

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ มีหน้าที่ประสานวิทยากรเกี่ยวกับการป้องกันราชอาณาจักรให้แก่ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ทั้งฝ่ายทหารและฝ่าย พลเรือน ตลอดจนพนักงานรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งเอกชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ในความรับผิดชอบร่วมกันในการรักษาความมั่นคงแห่งชาติและเพื่อประโยชน์ ในการกำหนดนโยบาย การวางแผนและการอำนวยความสะดวกรักษาความมั่นคงแห่ง ชาติ

หน้าที่

ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ (ผอ.วปอ.ฯ) มี หน้าที่รับผิดชอบในการประสานวิทยากร บริหารงาน ปกครองบังคับบัญชา เจ้าหน้าที่วิทยาลัยฯ และนักศึกษา

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ มีคณะกรรมการรับผิดชอบในการดำเนินการเกี่ยวกับการประสานวิทยากรแก่นักศึกษา 2 คณะคือ

1. สภาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (สภา วปอ.) มี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นประธาน มีหน้าที่พิจารณาเรื่อง เกี่ยวกับ

1. การกำหนดนโยบายในการประสานวิทยาการ
2. การอนุมัติโครงการศึกษาและหลักสูตรการศึกษาต่าง ๆ ของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
3. การกำหนดจำนวน คุณสมบัติ และอายุของผู้ที่จะเข้าศึกษาในแต่ละหลักสูตรการศึกษา
4. การอนุมัติปริญญา ปริญญาเกิตติมศักดิ์ และวุฒิการศึกษาของหลักสูตรการศึกษาต่าง ๆ
5. การเสนอแนะการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ
6. การแต่งตั้งคณะกรรมการหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพื่อกระทำการใด ๆ อันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของสภาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
7. การตั้ง รวม และยุบเลิกสถาบัน ศูนย์หรือหน่วยขึ้นตรงวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
8. เรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจการของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

คณะกรรมการการศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ มี
ผอ.วปอ.ฯ เป็นประธานมีหน้าที่

1. พิจารณาและจัดทำโครงการศึกษาและหลักสูตรการศึกษารวมทั้งกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ ตามนโยบายของสภาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
2. กำกับดูแลการบริหารการศึกษาของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ ให้เป็นไปตามที่สภาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ ได้มอบหมาย

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ แบ่งส่วนราชการเป็น 7 กอง
ดังนี้

กองอำนวยการ (กอก.) มีหน้าที่ในการธุรการทั่วไป การธุรการเกี่ยวกับการศึกษาและอุปกรณ์การศึกษา การห้องสมุด การสารบรรณ การรักษาความปลอดภัย การกำลังพลการบริหาร และการเงินของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

กองพัฒนาการศึกษา (กพศ.) มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นวางแผนอำนวยการประสานงาน ดำเนินการและพัฒนาด้านเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา จัดทำโครงการ และหลักสูตรการศึกษา รวบรวมเอกสารวิจัยส่วนบุคคลและเอกสารทางวิชาการเพื่อการวิจัยและพัฒนาด้านการศึกษา พิจารณาให้การศึกษาร่วมกับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้ว

กองยุทธศาสตร์ (กยศ.) มีหน้าที่ให้การศึกษากับศิลปและศาสตร์ในการพัฒนาและการใช้พลังของชาติทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยา และกำลังทหารในยามปกติ และในยามสงคราม รวมทั้งประมวลความคิดเห็นของนักศึกษา เพื่อพัฒนานโยบายความมั่นคงแห่งชาติ

กองการเมือง (กกรม.) มีหน้าที่ให้การศึกษากับสภาพทางการเมืองสนธิสัญญาต่าง ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ตลอดจนนโยบายและพลังทางการเมืองของไทยของต่างประเทศ รวมทั้งประมวลความคิดเห็นทางการเมืองของนักศึกษา เพื่อพัฒนานโยบายความมั่นคงแห่งชาติ

กองการเศรษฐกิจ (กคศ.) มีหน้าที่ให้การศึกษากับขีดความสามารถทางเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์และพลังทางเศรษฐกิจของประเทศไทยกับต่างประเทศ รวมทั้งประมวลความคิดเห็นทางการเมืองการเศรษฐกิจของนักศึกษา เพื่อพัฒนานโยบายความมั่นคงแห่งชาติ

กองสังคมจิตวิทยา (กสจ.) มีหน้าที่ให้การศึกษากับภาวะทางสังคมและจิตวิทยา ความสัมพันธ์และพลังทางสังคมจิตวิทยาของประเทศไทย

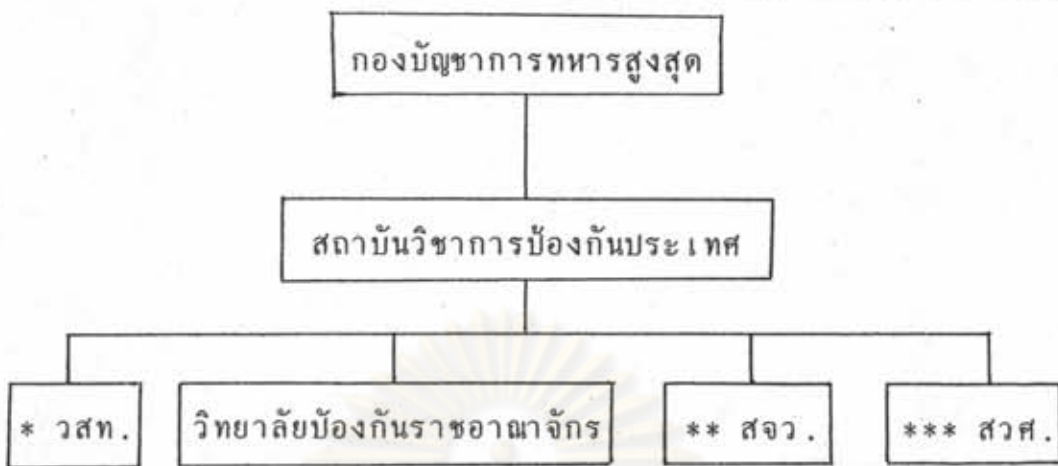
ไทยกับต่างประเทศ รวมทั้งประมวลความคิดเห็นทางสังคมจิตวิทยาของนักศึกษา เพื่อพัฒนานโยบายความมั่นคงแห่งชาติ

กองการทหาร (กทท.) มีหน้าที่ให้การศึกษากับขีดความสามารถทางการทหาร นโยบายการทหาร ยุทธศาสตร์ และพลังทางทหาร ทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ รวมทั้งประมวลความคิดเห็นทางการทหารของนักศึกษา เพื่อพัฒนานโยบายความมั่นคงแห่งชาติ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

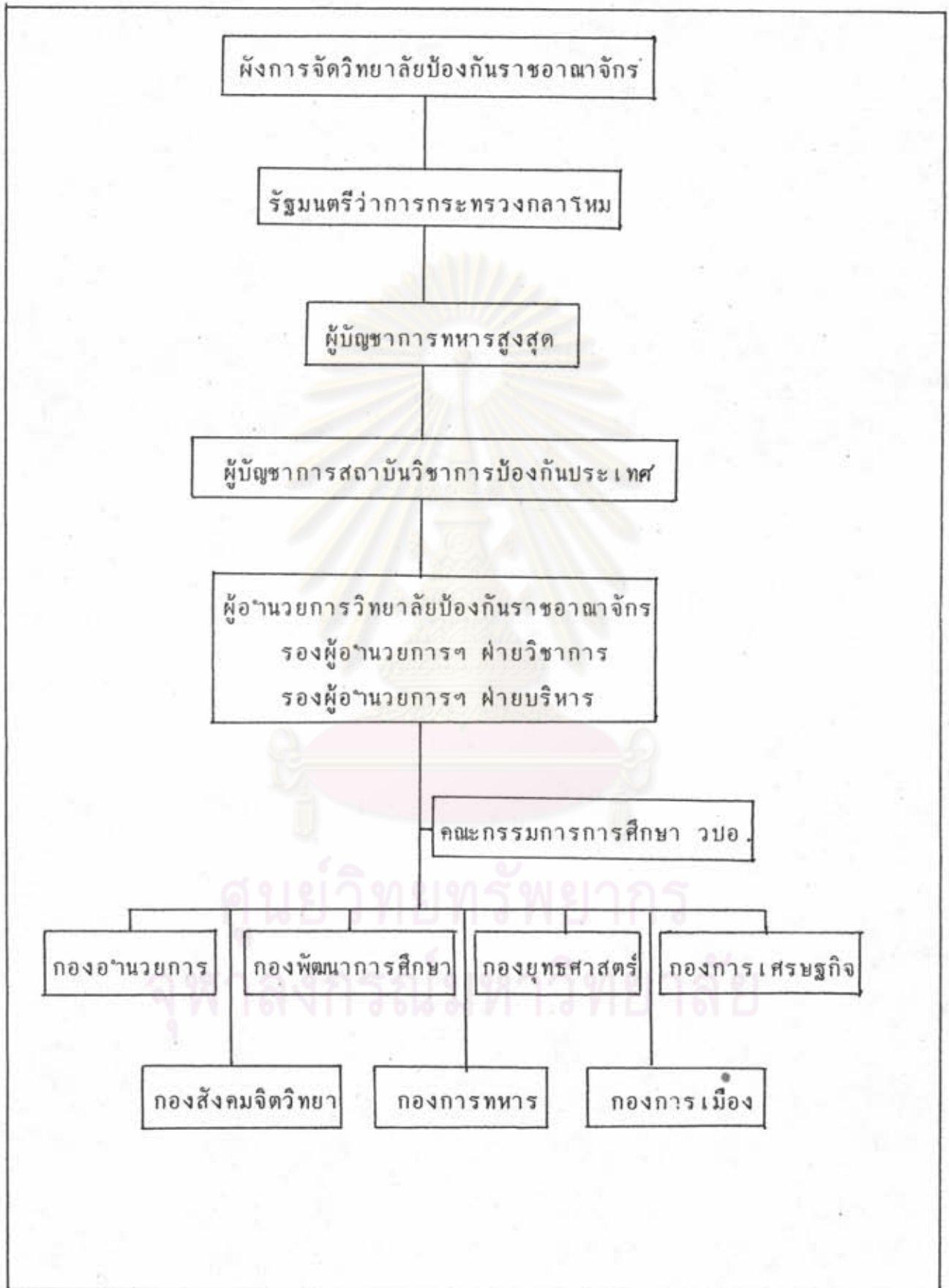

- * วสท. = วิทยาลัยเสนาธิการทหาร
 ** สจว. = สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
 *** สวศ. = สถาบันวิจัยทางยุทธศาสตร์

เพียรพร้อมเพรียงกัน ชาตินมั่นคง

ศูนย์วิทยุโทรพักร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สภาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

(มติ ครม. เมื่อ 11 ต.ค. 31 จำนวน 18 คน)

1. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม พลเรือเอก ประพัฒน์ กฤษณจันทร์	ประธานกรรมการ
2. ผู้บัญชาการทหารสูงสุด พลเอก สุนทร คงสมพงษ์	รองประธานกรรมการ
3. เสนาธิการทหาร พลอากาศเอก พิสิทธิ์ ศาลิกูปต	กรรมการ
4. เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ นายสุวิทย์ สุทธานุกุล	กรรมการ
5. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ นายพิสิณฐ ภัคเกษม	กรรมการ
6. ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ พลโท อนันต์ บารุงพฤกษ์	กรรมการ
7. รองผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ ฝ่ายบริหารฯ พลตรี สามารถ ภาวิไล	กรรมการ
8. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยทางยุทธศาสตร์ฯ พลตรี บุญศักดิ์ กาแห่งฤทธิรงค์	กรรมการ
9. รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยทางยุทธศาสตร์ฯ พันเอก ทวีป แสงกล้า	กรรมการ
10. ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งกระทรวงกลาโหมเห็นสมควรเชิญ ตามปีการศึกษา (6 คน)	กรรมการ
10.1 พลเอก สายหยุด เกิดผล	
10.2 พลเรือเอก สุภา คชเสนี	

- 10.3 พลอากาศเอก อรุณ พร้อมเทพ
 10.4 นายอรุณ ภาณุพงศ์
 10.5 นายอดุล วิเชียรเจริญ
 10.6 นายสุธี สิงห์เสน่ห์
11. รองผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร กรรมการและเลขานุการ
 ฝ่ายวิชาการฯ
 พลตรี อรัญ ชมโพล
12. ผู้อำนวยการกองพัฒนาการศึกษา ผู้ช่วยเลขานุการ
 วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ
 พันเอก พิสิฐ ปาสาณพันธ์
13. หัวหน้าฝ่ายพัฒนาการวิจัย ผู้ช่วยเลขานุการ
 สถาบันวิจัยทางยุทธศาสตร์ฯ
 พันเอก ชากร เกตุกล้า

คณะกรรมการการศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

1. ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ ประธานกรรมการ
 2. รองผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รองประธานกรรมการ
 ฝ่ายวิชาการฯ
 3. รองผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รองประธานกรรมการ
 ฝ่ายบริหารฯ
 4. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยทางยุทธศาสตร์ฯ กรรมการ
 5. รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยทางยุทธศาสตร์ฯ กรรมการ
 6. ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์ฯ กรรมการ
 7. ผู้อำนวยการกองการเสนาธิการ กรรมการ
 8. ผู้อำนวยการกองการทหารฯ กรรมการ
 9. ผู้อำนวยการกองการเมืองฯ กรรมการ
 10. ผู้อำนวยการกองสังคมจิตวิทยาฯ กรรมการ

11. ผู้อำนวยการกองอำนาจการฯ	กรรมการ
12. หัวหน้าฝ่ายพัฒนาการวิจัย สถาบันวิจัยทางยุทธศาสตร์	กรรมการ
13. อาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 2 คน	กรรมการ
14. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ แต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน 5 คน	กรรมการ
15. ผู้อำนวยการกองพัฒนาการศึกษาฯ	กรรมการและเลขานุการ
16. รองผู้อำนวยการกองพัฒนาการศึกษาฯ	ผู้ช่วยเลขานุการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คุณสมบัติของผู้ที่จะเข้ารับการศึกษา
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.)

1. เป็นนายทหาร หรือนายตำรวจ รับเงินเดือนอัตราตั้งแต่
ชั้นพันเอกพิเศษนาวาเอกพิเศษ นาวาอากาศเอกพิเศษ หรือพันตำรวจเอก
พิเศษขึ้นไป ข้าราชการพลเรือน หรือข้าราชการรัฐสภาสามัญ รับเงินเดือน
ตั้งแต่ระดับ 9 ขึ้นไปเป็นข้าราชการตุลาการ หรือข้าราชการอัยการ รับเงิน
เดือนตั้งแต่ชั้น 3 ขึ้นไป หรือเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ ผู้มีตำแหน่งและรับเงิน
เดือนเทียบเท่ากับข้าราชการพลเรือนดังกล่าวแล้ว
2. ดำรงตำแหน่งสำคัญของทางราชการ หรือบริหารงานหรือ
ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ
3. สามารถเข้ารับการศึกษาได้ตลอดหลักสูตร โดยส่วนราชการ
ต้นสังกัดจะต้องพร้อมที่จะหาบุคคลอื่นปฏิบัติราชการแทนในระหว่างที่ผู้ได้รับ
การเสนอชื่อเข้ารับการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเดินทางไปราชการต่าง
ประเทศควรงดเว้น กล่าวคือ ในระหว่างที่เป็นนักศึกษาให้ถือว่าการศึกษา
มีความจำเป็นมากกว่าการปฏิบัติราชการประจำ
4. ได้รับความไว้วางใจให้เข้าถึงความลับชั้น "ลับที่สุด"
5. เป็นผู้มีอายุไม่เกิน 53 ปี หรือผู้ที่จะยังคงอยู่ในราชการ
ได้ถึง 30 ก.ย. 41
6. เป็นผู้มีสุขภาพสมบูรณ์ ไม่เป็นโรคเกี่ยวกับหัวใจและสามารถ
ทนต่อความตรากตรำในการเดินทางศึกษาธิการทั้งในประเทศและต่างประเทศได้

หลักสูตรการศึกษา

สำหรับ

นักศึกษาหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร

ความมุ่งหมาย

- 1.1 เพื่อศึกษาวิทยาการเกี่ยวกับการป้องกันราชอาณาจักร ทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และการทหาร
- 1.2 เพื่อศึกษาเกี่ยวกับหน้าที่และการดำเนินงานของส่วน บังคับบัญชา และส่วนอำนวยการระดับสูงของรัฐ
- 1.3 ให้นักศึกษาได้ทราบถึงกรรมวิธีในการรวบรวม และ การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะแห่งชาติ ให้นักศึกษาสามารถตอบสนองผลประโยชน์แห่งชาติที่กำหนดไว้แล้ว และดำเนินการกำหนดนโยบาย ความมั่นคงแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติต่อไป
- 1.4 ให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจในความรับผิดชอบร่วมกันในการรักษา ความมั่นคงแห่งชาติ
- 1.5 ให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างนักศึกษาจากส่วน ราชการต่าง ๆ อันจะอำนวยประโยชน์ในการประสานงานระหว่าง กระทรวง ทบวง กรม และรัฐวิสาหกิจ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลักสูตรการศึกษา

บทเรียนที่ 1

การวิเคราะห์และพัฒนานโยบาย การศึกษาสถานการณ์ของโลก
และผลประโยชน์แห่งชาติของประเทศไทย

บทเรียนนี้ มีความมุ่งหมายที่จะให้นักศึกษาระดับสูงได้ทราบถึง
โครงสร้างทางยุทธศาสตร์ชาติ อันเป็นกรอบสำคัญในการศึกษาตลอดหลักสูตร
เพื่อปรับความรู้ ประสบการณ์ของนักศึกษาให้เป็นแนวทางเดียวกัน และ
เป็นพื้นฐานอย่างสำคัญในการพิจารณาผลประโยชน์และวัตถุประสงค์แห่งชาติ
การพัฒนานโยบายความมั่นคงแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ ได้ในโอกาสต่อไป

การศึกษาในตอนแรก จะให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการแสวงหาข้อ
ตกลงใจตามกระบวนการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ และการวางแผนใน
ระดับชาติ

ต่อไป จะให้นักศึกษาได้รับความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ภายนอก
และภายในประเทศเป็นอย่างดี เพื่อทราบและติดตามความเคลื่อนไหว
การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่าง ๆ สำหรับใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณา
ตรวจสอบสถานะแวดล้อม เพื่อให้ทราบแรงผลักดัน แนวโน้มและพิสูจน์ทราบ
ปัญหาหรือภัยคุกคาม และโอกาสที่จะมีผลกระทบต่อผลประโยชน์และวัตถุประสงค์
แห่งชาติ รวมทั้งความมั่นคงแห่งชาติของประเทศไทย เป็นส่วนรวม
ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถกำหนดนโยบายความมั่นคงแห่งชาติได้ในที่สุด

บทเรียนที่ 2

สถานการณ์อันเป็นปัญหาต่อความมั่นคงภายในของชาติ

บทเรียนนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงสภาวะการณ์ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกที่อาจก่อให้เกิดความไม่สงบภายในประเทศ ศึกษาให้ทราบถึงยุทธศาสตร์ และกลวิธีการดำเนินงานของคอมมิวนิสต์และกลุ่มพลังต่าง ๆ ที่ส่งเสริมสนับสนุนและอาจก่อให้เกิดการก่อความไม่สงบขึ้นภายในประเทศ ทั้งวิเคราะห์ผลกระทบกระเทือนของการดำเนินการที่มุ่งทำลายระบอบการปกครองและความมั่นคงแห่งชาติของประเทศไทยโดยตรง และที่อาจส่งผลต่อความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมได้อย่างสำคัญ

นอกจากนั้นยังให้ศึกษาถึงปัญหาการก่อการร้ายทุกรูปแบบ รวมทั้งการบ่อนทำลายของคอมมิวนิสต์และชนกลุ่มอื่น ๆ โดยพิจารณาตรวจสอบรายละเอียดถึงลักษณะของปัญหาสำคัญ ๆ รวมทั้งการวิเคราะห์หลักนิยามในการก่อการร้ายทุกรูปแบบที่มีอยู่ในปัจจุบัน ตลอดจนปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมอย่างสำคัญ สำหรับเป็นมูลฐานในการวิเคราะห์ผลประโยชน์แห่งชาติ เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์แห่งชาติ และพัฒนานโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ ให้บรรลุผลประโยชน์แห่งชาติต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทเรียนที่ 3

ปัจจัยกำลังอำนาจแห่งชาติ

บทเรียนนี้มีความมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ลักษณะความผูกพันระหว่างบรรดาปัจจัยกำลังอำนาจแห่งชาติของประเทศไทยและของประเทศอื่น ๆ และเพื่อหาอิทธิพลที่มีต่อความมั่นคงแห่งชาติในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และการทหาร

เพื่อบรรลุความมุ่งหมายประการแรก ที่จะให้เข้าใจงานส่วนที่เป็นปัจจัยมูลฐานของกำลังอำนาจชาตินั้น จะได้ศึกษาถึงส่วนประกอบของปัจจัยกำลังอำนาจชาติที่เป็นพื้นฐานความเข้มแข็งของชาติ หมายรวมถึงปัจจัยที่เป็นรูปธรรม เช่น ภูมิศาสตร์ ภาวะประชากรทรัพยากรธรรมชาติ รัฐบาล วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การศึกษา การเศรษฐกิจ และกำลังทหาร กับปัจจัยที่เป็นนามธรรม เช่น ลักษณะประจำชาติ อุดมการณ์ของชาติ ภาวะผู้นำ ความเชื่อถือ ศาสนาและจริยธรรม เป็นต้น นอกจากนั้น จะได้มีการพิจารณาเป็นพิเศษเกี่ยวกับการเป็นพันธมิตรและการผนึกกำลัง เพราะปัจจัยดังกล่าวมีความสำคัญ โดยเฉพาะต่อฐานะกำลังอำนาจของประเทศไทยในสมัยปัจจุบัน

เพื่อให้ได้ผลตามความมุ่งหมายประการที่สองของบทเรียนนี้ จะทำได้ด้วยการประเมินค่าสถานภาพ ฐานะกำลังอำนาจแห่งชาติของประเทศไทยในขอบเขตที่ระบุไว้ข้างต้น

บทเรียนที่ 4

ประเทศสังคมนิยมคอมมิวนิสต์และการปฏิรูป

บทเรียนนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาเกี่ยวกับประเทศ และกลุ่มประเทศสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ในด้านอุดมการณ์ หลักนิยม ทฤษฎี และกลวิธี ในการเข้ายึดอำนาจรัฐของคอมมิวนิสต์ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติของบรรดาประเทศสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ สหภาพโซเวียต สาธารณรัฐประชาชนจีน ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงอันสืบเนื่องมาจากการปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และการเมือง วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของประเทศกลุ่มประเทศเหล่านี้ที่มีต่อกัน รวมทั้งที่มีต่อประเทศฝ่ายโลกเสรีกับประเทศที่ไม่ฝักใฝ่กับฝ่ายใด วิเคราะห์บทบาททำที่ และการพัฒนาวิทยาศาสตร์ของคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก เพื่อทราบผลประโยชน์แห่งชาติ วัตถุประสงค์แห่งชาติ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ และเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ ที่มีผลกระทบต่อผลประโยชน์แห่งชาติของประเทศไทย

จากนั้นเป็นการตรวจสอบศักยภาพกำลังอำนาจของประเทศสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และการทหาร การใช้อำนาจแห่งชาติ รวมทั้งขีดจำกัดในอันที่จะบรรลุเป้าหมายทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต พิจารณาแรงผลักดัน แนวโน้ม ตลอดจนการคุกคามหรือปัญหาและโอกาสต่าง ๆ ที่ประเทศสังคมนิยมคอมมิวนิสต์จะดำเนินการต่อประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ตามแนวทางเดิมและแนวทางที่มีการปฏิรูปใหม่ เน้นหนักโดยเฉพาะที่มีผลกระทบต่อประเทศไทยพร้อมกับพิจารณาแนวโน้มและภาวะการณ์ในอนาคตของบรรดาประเทศสังคมนิยมคอมมิวนิสต์เหล่านี้ด้วย

บทเรียนที่ 5

ประเทศฝ่ายโลกเสรี และประเทศที่ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด

บทเรียนนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาเกี่ยวกับประเทศ และกลุ่มประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ได้แก่ อเมริกา ยุโรปตะวันตก แอฟริกา ตะวันออกกลาง และเอเชียแปซิฟิก ทั้งนี้ ด้วยความมุ่งหมายที่จะวิเคราะห์และประเมินค่าศักยภาพกำลังอำนาจแห่งชาติและปัญหาสำคัญต่าง ๆ ของประเทศเหล่านั้น เพื่อทราบถึงผลกระทบต่อการดำเนินนโยบายต่างประเทศ และนโยบายความมั่นคงแห่งชาติของประเทศไทย เฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศไทย ประเทศทางเอเชียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับบรรดาประเทศที่มีบทบาทสำคัญในการต่อสู้ เพื่อกำลังอำนาจในเอเชีย โดยศึกษาถึงการร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ ส่วนบทบาทสำคัญและปัญหาต่าง ๆ ของกลุ่มประเทศสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะศึกษาอย่างละเอียดเป็นพิเศษ

การศึกษาจะเริ่มด้วยการตรวจสอบศักยภาพกำลังอำนาจแห่งชาติและปัญหาสำคัญต่าง ๆ ตรวจสอบสภาวะแวดล้อมที่ก่อให้เกิดปัญหา สारววจบบทบาทสัมพันธ์ภาพเพื่อพิสูจน์ทราบแรงผลักดันแนวโน้ม ตลอดจนทิศทางของแนวโน้ม เพื่อหาโอกาสเพิ่มพูนประโยชน์ของไทยเป็นหลัก รวมทั้งวิเคราะห์และประเมินค่าความสำคัญทางยุทธศาสตร์ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และการทหาร ตลอดจนแนวความคิดในการดำเนินการทางยุทธศาสตร์ เพื่อแสวงหาแนวความคิดในการดำเนินการทางยุทธศาสตร์ของชาติต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่ออย่างหนึ่ง และเกี่ยวข้องกับความมั่นคงแห่งชาติของประเทศไทย พิจารณานโยบายของสหรัฐอเมริกา สหภาพโซเวียต สาธารณรัฐประชาชนจีน และญี่ปุ่น ที่มีต่อประเทศและกลุ่มประเทศเหล่านั้น จากนั้นจะได้นำมาวิเคราะห์และประเมินค่าถึงผลกระทบต่อการดำเนินนโยบายของประเทศไทยที่มีต่อประเทศและกลุ่มประเทศเหล่านั้น

บทเรียนที่ 6

การเศรษฐกิจที่เกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ

บทเรียนนี้ มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาภาวะเศรษฐกิจของโลกและของประเทศไทยทั้งที่เป็นภาพรวมและในแต่ละสาขา ตลอดจนการบริหารเศรษฐกิจของรัฐบาล เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติทางด้านเศรษฐกิจ ทั้งในยามปกติที่เกี่ยวกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การกระจุกตัวของ การถือครองสินทรัพย์ทางเศรษฐกิจ การกระจายทุน อันจะเป็นการกระจายรายได้เป็นอย่างดีเป็นธรรมอันที่สุด ส่วนความมั่นคงทางเศรษฐกิจในยามฉุกเฉินเป็นการใช้กำลังอำนาจแห่งชาติทางเศรษฐกิจในการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ

การศึกษาในบทเรียนนี้จะเน้นหนักในด้านการผลิตของประเทศ และรายได้ของประชาชนเป็นสำคัญ วัตถุประสงค์ศึกษาออกเป็น 5 ส่วน มีความเกี่ยวเนื่องสืบต่อกันตามลำดับดังนี้

ส่วนที่หนึ่ง เป็นการศึกษาภาวะเศรษฐกิจโลกและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างด้านการตลาดต่างประเทศของกลุ่มประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก เช่น กลุ่มประเทศอเมริกาเหนือ กลุ่มเศรษฐกิจยุโรป กลุ่มยุโรปตะวันออก กลุ่มเอเชียและแปซิฟิก และกลุ่มตะวันออกกลาง ฯลฯ ที่มีผลกระทบต่อ การผลิตและการค้าของเศรษฐกิจไทย

ส่วนที่สอง เป็นการศึกษาปัญหาโครงสร้างต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจภายในประเทศ ซึ่งได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความจำกัดของบริการพื้นฐานที่สำคัญต่าง ๆ ทรัพยากรมนุษย์และกำลังคน เทคโนโลยี การกระจายรายได้และการกระจายผลแห่งการพัฒนา (Distribution of developmental benefits) อย่างเป็นธรรม

ส่วนที่สาม เป็นการศึกษาปัญหาการผลิตสาขาต่าง ๆ และ
แนวทางแก้ไข

ส่วนที่สี่ เป็นการศึกษาถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทาง
เศรษฐกิจ อันได้แก่ การพลังงาน การคมนาคมและขนส่ง การพัฒนาและถ่าย
ทอดเทคโนโลยี การแรงงานและการจัดการแรงงาน ตลอดจนการพัฒนา
กำลังคน

ส่วนที่ห้า เป็นการศึกษาบรรยายเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ นโยบาย
การเงินการคลังการค้าต่างประเทศ การควบคุมภาวะตลาดภายในประเทศ
ให้บังเกิดความเป็นธรรมและเพื่อส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
อย่างมีเสถียรภาพ ตลอดจนนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจ แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ
และแผนพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ

นอกจากนี้ จะได้ศึกษาถึงความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน
ในการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ การพัฒนาอุตสาหกรรมการ
ท่องเที่ยว และยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ การเมืองของกลุ่มประเทศสุวรรณภูมิ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทเรียนที่ 7

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการทหารและแผนการสงคราม

บทเรียนนี้มีความมุ่งหมายที่จะให้พิจารณากำลังอำนาจแห่งชาติด้านการทหารของประเทศไทย เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ในการป้องกันประเทศ ลักษณะ เบ็ดเสร็จ เพิ่มพูนการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาขีดความสามารถทางทหาร เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ อย่างได้สมดุลย์ รวมทั้งศึกษาขีดความสามารถทางทหารและยุทธศาสตร์ทหารของต่างชาติที่อาจจะเกิดภัยคุกคามต่อประเทศไทย

การศึกษานี้จะพิจารณาลักษณะสงครามทั้งในและนอกแบบที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต ศึกษาพิจารณายุทธศาสตร์การป้องกันร่วมกันทางทหารของชาติต่าง ๆ รวมทั้งระบบอาวุธนิวเคลียร์ และเทคโนโลยีอวกาศของบางประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์ห้บทบาทในการเตรียมการและการดำเนินการสงครามตามลำดับชั้นของความรุนแรง นับตั้งแต่สงครามเย็น สงครามจำกัด การป้องกันแบบเบ็ดเสร็จ และสงครามทั่วไปเท่าที่จำเป็น การประเมินสมรรถนะกำลังทางบก เรืออากาศ กำลังสำรอง กำลังกึ่งทหารของประเทศไทยในเชิงเปรียบเทียบกับชาติต่าง ๆ ที่อาจจะเป็นภัยคุกคามทั้งในหลักนิยม และการปฏิบัติการป้องกันประเทศ ตลอดจนการกำหนดบทบาททางทหารของไทยในการพัฒนาประเทศเป็นส่วนรวมด้วย

บทเรียนที่ 8

ส่วนราชการ อิทธิพล และกระบวนการในการกำหนดและการพัฒนา
นโยบายความมั่นคงแห่งชาติของประเทศไทย

บทเรียนนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกาหนดและการพัฒนาโยบายความมั่นคงแห่งชาติของประเทศไทย กระบวนการกำหนดและการพัฒนาโยบายความมั่นคงแห่งชาติ รวมทั้งการบริหารงานของส่วนราชการนั้น ๆ ตลอดจนปัญหาสำคัญและอิทธิพลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ประการแรก จะได้ศึกษาถึงบทบาทและการบริหารของรัฐบาลไทยในปัจจุบันและส่วนราชการฝ่ายบริหารที่เกี่ยวข้องในการกำหนด และพัฒนาโยบายความมั่นคงแห่งชาติ กระบวนการกำหนดและการดำเนินงานในการพัฒนาโยบายความมั่นคงแห่งชาติ โดยพิจารณาถึงหน้าที่ การจัดการดำเนินงาน และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ตลอดจนการประเมินปัจจัยต่าง ๆ ที่มีต่อการกำหนดและการพัฒนาโยบายความมั่นคงแห่งชาติ

ประการที่สอง จะได้พิจารณาถึงบทบาทสำคัญของฝ่ายนิติบัญญัติ รวมทั้งความสัมพันธ์และการประสานการปฏิบัติระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ ที่เกี่ยวกับนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ

นอกจากนั้น บทเรียนนี้ยังได้พิจารณาถึงการเงินที่จะสนับสนุนนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ การช่างกรอง รวมทั้งอิทธิพลของสื่อมวลชน กลุ่มผลประโยชน์ พรรคการเมืองที่มีต่อนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ตลอดจนปัญหาการดำเนินงานกิจการต่าง ๆ ในต่างประเทศด้วย

บทเรียนที่ 9

การพัฒนานโยบายความมั่นคงแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ

บทเรียนนี้มีความมุ่งหมายให้นักศึกษาทำงานเป็นคณะกรรมการ เพื่อวิเคราะห์ผลประโยชน์แห่งชาติ วัตถุประสงค์มูลฐานแห่งชาติ ประกอบกับสถานการณ์ปัจจุบันของประเทศและของโลก รวมทั้งข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้มาจากการศึกษาในบทเรียนก่อน ๆ เพื่อให้ได้วัตถุประสงค์เฉพาะแห่งชาติ แล้วกำหนดนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ จนถึงแผนและกำหนดการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย